

Samråd i Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg den 20. december vedr. Åben Dør-ordningen

Center
Havvind og energigøer

Kontor
Havvind og kritisk infrastruktur

Dato
16. december 2023

J nr. 2023 - 2441

Besvarelse af spørgsmål G, J og L er stillet efter ønske fra Signe Munk (SF), Inger Støjberg (DD), Steffen W. Frølund (LA), Mona Juul (KF), Peder Hvelplund (EL), Samira Nawa (RV), Morten Messerschmidt (DF), Sascha Faxe (ALT) og Kim Edberg Andersen (NB).

Samrådsspørgsmål G

Vil ministrene redegøre for, hvordan regeringen har vurderet de 14 områder til havvind, som udenrigsministeren omtalte på samrådet den 25. oktober 2023, jf. KEF alm. del – samrådsspørgsmål B-E, og hvorfor hverken aftalekredsen for åben dør-ordningen eller aftalekredsen bag havplanen blev inddraget i vurderingen? *[besvares delvist af EM og delvist af KEFM]*.

Samrådsspørgsmål J

Vil ministrene redegøre for, hvilken løsning regeringen arbejder på nu, så arbejdet med opsætning af havvind kan accelereres, så investorer og havvindsoptillere kan gennemskue rammerne for opsætning af havvind i Danmark?

Samrådsspørgsmål L

Kan ministrene afvise, at regeringen har undersøgt en begrundelse for at lukke åben dør-ordningen med sigte på at lave en koncessionsordning eller lignende ordninger, som skulle sikre staten en større indtægt på havvind? Der henvises til artiklen »Bureaukrati og regler undergraver klimamål og grønne ambitioner« fra information.dk den 28. oktober 2023.

Ministerens svartale:

[Indledning]

Tak for ordet og tak til udvalgsmedlemmerne for spørgsmålene.

For regeringen er ambitionen klar. Vi vil udnytte vores vinds ressourcer, solens energi og stærke danske grønne kompetencer til at gøre Danmark til et land, der ikke blot producerer grøn energi til os selv og for vores egen skyld. Men til et land, der kan eksportere grøn strøm og grønne brændsler til vores nabolande og resten af Europa, så de også kan bekæmpe klimaforandringerne, så de også kan få den nødvendige energisikkerhed

Den ambition er intakt.

Det er dén ambition og ønsket om at sikre hastighed, der har drevet regeringens vedholdende arbejde med at trykteste alle muligheder for at justere ÅD-ordningen inden for rammerne af EU-reguleringen.

Vi hørte branchen sige, at med Åben-dør ordningen kunne vi få mere havvind hurtigt– måske allerede i 2028. Det ønske delte regeringen, og jeg husker, at flere oppositionspartier, branchen mv. opfordrede regeringen til at gøre alt for at få *'den lukkede dør'* åbnet igen. Det er det, vi har forsøgt.

Jeg er også sikker på, at havde regeringen valgt *ikke* at undersøge dette til bunds, havde oppositi-
onspartierne stået klar med kritik af det fravalg. Så-
dan er politik. Sagen har været højt prioriteret in-
ternt i regeringen og der har ikke været nogen lette
løsninger.

Jeg vil gerne starte med at sætte ord på, hvad der
er sket, siden jeg sidste gang var i samråd for at
tale om åben dør-ordningen den 21. februar, for der
er sket meget. Vi har sidenhen banet vej for meget
mere havvind – også faktisk mere havvind via åben
dør-ordningen.

I februar stod vi i en frustrerende situation. Sagsbe-
handlingen af alle ansøgninger under åben dør-ord-
ningen var stillet i bero grundet mistanke om, at det
ville være i strid med EU-retten at meddele nye tilla-
delser til projekter.

Vi gik derfor i gang med at afklare, hvordan de for-
skellige kategorier af projekter var stillet i forhold til
EU-retten.

Jeg nævner hurtigt de enkelte kategorier:

- 1) Etablerede parker og projekter med etable-
ringstilladelse
- 2) Projekter med forundersøgelsestilladelse
- 3) Ansøgninger om forundersøgelsestilladelser
- 4) Testprojekter
- 5) Ansøgninger om teknisk repowering
- 6) Ansøgninger om forlængelse af elprodukti-
onstilladelsen (såkaldt levetidsforlængelse).

Det har været en svær juridisk øvelse, men der er nu skabt klarhed for de forskellige kategorier af ansøgninger.

Vi har fået afklaret, at seks allerede etablerede havvindmølleparker ikke har modtaget ulovlig statsstøtte. Der står således 112 MW ÅD-møller og snurrer derude. Det kan de heldigvis fortsætte med uden negative økonomiske konsekvenser for ejerne.

Vi har fået afklaret, at to projektudviklere, som har modtaget etableringstilladelse i 2022, ikke har modtaget ulovlig statsstøtte og derfor også kan fortsætte.

Vi har fået afklaret at fire projektudviklere, som har modtaget forundersøgelsestilladelse i 2014-2019 ikke har modtaget ulovlig statsstøtte og, at disse projekter heller ikke vil modtage ulovlig statsstøtte i forbindelse med en eventuel efterfølgende tildeling af etablerings- og produktionstilladelser. De kan derfor også arbejde videre.

Fælles for alle de nævnte er, at de har opnået en tilladelse under åben dør-ordningen i en anden markedsituation.

Vi har dermed samlet givet grønt lys til at fortsætte sagsbehandlingen af ansøgninger, der kan føre til yderligere 1 GW havvind. Grøn strøm nok til 1 mio. husstande. I dag har Danmark installeret 2,3 GW havvind.

Det blev derimod i slut marts afklaret, at det ville være i strid med EU's statsstøttere regler at meddele nye forundersøgelsestilladelser under den gældende åben dør-ordning. Det skyldes, at vi i markedet i dag har en situation, hvor bl.a. Thor-udbuddet har vist, at en eneret til at udvikle havvind kan have en værdi. Derfor kan man ikke tildele en sådan ret efter et først-til-mølle-princip.

I juni blev det afklaret, at en række konkrete mindre testprojekter og teknisk repowering ikke er i strid med EU's statsstøttere regler.

Endelig er det nu også afklaret, at såkaldte levetidsforlængelser til eksisterende havvindmølleparker ikke er i strid med EU's statsstøttere regler. Den sten er dermed ryddet af vejen for Middelgrunden og andre gode projekter.

Så vi har sikret muligheden for mere havvind via åben dør-ordningen, selvom døren nu lukkes for nye forundersøgelsestilladelser.

Vi har parallelt med afklaringen for de enkelte ansøgninger gjort en ihærdig indsats på at undersøge, om det på nogen måde var muligt at fortsætte nogle af de gode projekter, der havde søgt om nye forundersøgelsestilladelser, via ordningens først-til-mølle-princip.

Vi har blandt andet undersøgt muligheden for at justere åben dør-ordningen med en step-in rettighed til eksisterende ansøgere.

Den helt klare juridiske konklusion er imidlertid, at det ikke er muligt at give en sådan først-til-mølle fordel.

Vi har derfor også set på, om vi kunne designe en optimeret udbudsmodel, der kan realisere havvind hurtigere på de aktuelle arealer. Måske allerede i 2028 som nogle aktører hævdede muligt.

Det har heller ikke vist sig at være muligt på de aktuelle arealer - blandt andet fordi EU's miljøregulering stiller skrappe krav til rammerne for et sådan udbud. Der vil skulle gennemføres en strategisk miljøvurdering, der tager tid og som ikke understøtter ønsket om hastighed.

Derfor har vi også netop meldt ud, at regeringen på den baggrund afslutter sine bestræbelser på at finde en overgangsordning, der kan levere hurtigere havvind på denne side af 2030. De sidste tre vese-rende ansøgninger vil derfor modtage et afslag og regeringen vil fremsætte forslag om at lukke åben dør-ordningen for nye kommercielle projekter.

Alt dette ændrer ikke på vores ambitioner for vedvarende energi. Vi skal i mål med de ambitiøse målsætninger og aftaler, vi allerede har indgået sammen for vedvarende energi på land og på havet.

Jeg vil nu forsøge at bidrage til at besvare de mange gode spørgsmål, I har stillet:

[Samrådsspørgsmål G – hvorfor aftalekreds bag ÅD ikke blev inddraget i vurderingen af arealer]

Jeg vil gerne kort supplere erhvervsministerens svar til samrådsspørgsmål G, hvori der spørges til inddragelsen af aftalekredsen bag åben dør-ordningen i vurderingen af arealer.

Som erhvervsministeren også har beskrevet, vil regeringen afvente en afklaring på, om der kan indføres en evt. ny markedsdrevet ordning for VE på havet, der kan sikre hurtig udbygning, før vi tager stilling til behovet for udlæg af nye arealer i havplanen.

Det var derfor heller ikke oplagt at inddrage aftalpartierne i vurderingen af arealkonflikter og behovet for nye arealudlæg til havvind, når vi ikke kendte rammerne for den fremtidige udbygning. Det ville have været præmaturligt og kunne have givet en lang række markedsaktører forhåbninger, som sidenhen kunne vise sig falske, som erhvervsministeren har redegjort for.

[Samrådsspørgsmål L – Økonomisk motiv for at lukke åben dør-ordningen]

Der spørges derudover til, om regeringen har undersøgt en begrundelse for at lukke åben dør-ordningen med sigte på at lave en ordning, som skulle sikre staten en større indtægt fra havvind.

Som jeg tidligere har redegjort for på samråd her i udvalget, var embedsværket ved at se på en mulig koncessionsbetaling under ÅD-ordningen, og blev i

den forbindelse bekendt med en ny vurdering af ordningens overordnede lovlighed. Det fremgår også af den redegørelse, Energistyrelsen udarbejdede om forløbet frem til berostillelsen. Energistyrelsen offentliggjorde redegørelsen den 3. marts.

Det forholder sig derfor *ikke* som det insinueres i spørgsmålet.

Når åben-dør nu lukkes beror det *udelukkende* på en juridisk vurdering. Vi kan ikke have en ordning, der er i strid med EU's statsstøtteregler. Jeg vil ikke som ansvarlig minister tillade, at der kan træffes ulovlige afgørelser. Og det ville desuden indebære en kæmpe økonomisk risiko for opstillere at køre over for rødt.

[Samrådsspørgsmål J – Nuværende status på åben dør og opsætning af havvind]

Jeg vil gerne afslutte med at svare på samrådsspørgsmål J om, hvordan regeringen nu går til arbejdet med opsætning af havvind i Danmark.

Lad mig gentage. Det er inden for nuværende regulatoriske rammer hverken muligt for at designe en model, der giver mulighed for en først-til-mølle fordel, eller sikkerhed for hurtigere havvind på de aktuelle arealer. Jeg vil dog gerne henvise til, at det internationale energiagentur IEA vurderer, at Danmark er førende på hastighed og strømlinede tilladelser på havvind.

Heldigvis er der sket meget siden berostillelsen af åben dør. Vi står i en situation, hvor vi har 16 GW havvind i pipeline frem mod 2030. Det svarer til en syv-dobling af den nuværende installerede kapacitet.

Snart åbner danmarkshistoriens største havvindsudbud. Og vi har lige indgået en aftale, der baner vejen for yderligere VE-udbygning på land.

Vi har således målsætningerne og skabt rammerne for at Danmark i 2030 kan producere nok strøm til 30 millioner husstande.

Hvis vi når i mål med implementeringen, overstiger det altså langt langt den forventede efterspørgsel i Danmark.

Her og nu skal vi sikre, at vores planer realiseres.

Men med en situation, hvor vi har store mængder strøm på vej, bevæger vi os ind i en ny æra, hvor vi skal se på, hvilke nye formål produktion af grøn strøm skal have. I hvilket omfang skal vi producere til brint, i hvilket omfang skal strømmen gå til eksport til vores nabolande?

Samtidig er markedet udfordret, forsyningskæderne er pressede, råvarepriserne stiger og renterne er høje. Det udfordrer rentabiliteten af den allerede planlagte udbygning med grøn strøm.

Det kræver alt sammen eftertanke:

- Regeringen vil fortsat gøre endnu mere for at sikre hurtige modeller for opstilling af vindmøller og solceller på land.
- Efterspørgsel er dog helt afgørende, når vi planlægger ny havvind, så vi sikrer, strømmen har et formål.
- Vi skal derfor også se på at fremme brint – både produktion og infrastruktur – så den store mængde strøm kan *afsættes*. Det styrker muligheden for, at aktører ønsker at investere i vedvarende energi.

- Vi skal derfor sammen med industrien og gennem et tæt samarbejde med vores nabolande finde nøglerne til, hvordan vi bedst får nyttiggjort de danske havvindsressourcer. For det skal vi. Alt det arbejder regeringen for.

Tak for jeres tid.